

Sygn. akt IV U 1034/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasieński
Protokolant	sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2015r. w S.

odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 20 sierpnia 2014 r. Nr(...)

w sprawie R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do odsetek

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala R. K. prawo do odsetek od dnia 11 stycznia 2013 roku.

Sygn. akt IV U 1034/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych działając na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442) w zw. z art. 118 ust. 1 i 1a oraz art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) odmówił ubezpieczonemu R. K. prawa do wypłacenia odsetek od kwoty wypłacanej z tytułu przyznanego prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności z pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy. Organ rentowy wskazał, iż w wyroku z dnia 21 stycznia 2014 r. przyznającym ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy, Sąd Okręgowy w Siedlcach nie orzekł o odpowiedzialności ZUS za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia. Ponadto, zdaniem ZUS, od wyjaśnienia ostatniej okoliczności tj. od otrzymania zaświadczenia z Urzędu Pracy do dnia wypłaty dochodzonego świadczenia nie minęło 30 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł R. K., który domagał się przyznania mu prawa do odsetek od kwoty renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy za okres od 1 lutego 2013 r. do 31 lipca 2014 r. Jak podniósł ubezpieczony, w dniu 23 stycznia 2013 r. Lekarz Orzecznik ZUS stwierdził, iż R. K. jest częściowo niezdolny do pracy do dnia 31 stycznia 2015 r. Na skutek jednak zgłoszenia przez ZUS zarzutu wadliwości powyższego orzeczenia, stan zdrowia ubezpieczonego został oceniony przez Komisję Lekarską ZUS, która

w dniu 22 lutego 2013 r. uznała, iż nie jest on niezdolny do pracy. Ostatecznie, wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach wydanym w sprawie IV U 305/13, ubezpieczonemu zostało przyznane dochodzone świadczenie. W opinii R. K., fakt nieskutecznego podważenia opinii lekarza orzecznika ZUS powoduje, iż organ rentowy pozostaje w zwłoce w przyznaniu dochodzonej renty za okres od 1 lutego 2013 r. do 31 lipca 2014 r. (odwołanie k. 1).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, iż nie zawiera ono żadnych nowych dowodów faktycznych lub prawnych, które uzasadniałyby zmianę decyzji i uwzględnienie odwołania (odpowiedź na odwołanie k. 2-3).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 11 stycznia 2013 r. ubezpieczony R. K. złożył do ZUS Oddział w S. wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy (wniosek k. 93 akt rentowych). Poprzednio, był on bowiem uprawniony do dochodzonego świadczenia w okresie od 28 sierpnia 2001 r. do 31 stycznia 2013 r. W orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 23 stycznia 2013 r. stwierdzono, iż ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy (orzeczenie k. 95 akt rentowych). W dniu 25 stycznia 2013 r. organ rentowy zgłosił do powyższego orzeczenia zarzut wadliwości, wobec czego ubezpieczony został przebadany przez Komisję Lekarską ZUS, która w dniu 22 lutego 2013 r. stwierdziła, iż nie jest on niezdolny do pracy (k. zarzut wadliwości 96, orzeczenie k. 100 akt rentowych). Powyższe stało się podstawą do wydania przez ZUS, w dniu 28 lutego 2013 r., decyzji odmawiającej przyznania R. K. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy (decyzja k. 101). Powyższą decyzję zaskarżył ubezpieczony, w wyniku czego sprawa została rozpoznawana przez Sąd Okręgowy w Siedlcach, który w wyroku z dnia 21 stycznia 2014 r. sygn. akt IV U 305/13 dokonał zmiany decyzji z dnia 28 lutego 2013 r. i ustalił R. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy od dnia 1 lutego 2013 r. do 31 stycznia 2015 r. (odpis wyroku k. 118 akt rentowych). Apelację od powyższego wyroku złożył ZUS, jednakże Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 7 maja 2014 r. sygn. akt III AUa 238/14 oddalił powyższą apelację (odpis wyroku k. 106 akt rentowych). W dniu 25 czerwca 2014 r. do (...) Oddział w S. wpłynęło pismo Powiatowego Urzędu Pracy w S., w którym stwierdzono, iż ubezpieczony nienależnie pobrał zasiłek w kwocie 9 900,70 zł brutto w okresie od 22 marca 2013 r. do 21 marca 2014 r. (pismo k. 136 akt rentowych). W dniu 3 lipca 2014 r., organ rentowy, wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 21 stycznia 2014 r., wydał decyzję, w której ponownie ustalił ubezpieczonemu, na okres od 1 lutego 2013 r. do 31 stycznia 2015 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy (decyzja k. 139 akt rentowych).

W dniu 23 lipca 2014 r. R. K. zwrócił się do organu rentowego o wypłacenie odsetek od kwoty przyznanej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy (k. 143 akt rentowych). Zaskarżoną decyzją z dnia 20 sierpnia 2014 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłacenia odsetek (decyzja k. 144).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego jest uzasadnione.

Stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Zgodnie zaś z treścią art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza

odpowiedzialność organu rentowego. Z kolei art. 100 ust. 1 przywołanej ustawy stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie nie znajdzie zastosowania art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podkreślić należy bowiem stanowisko Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyroku z dnia 11 września 2007 r. sygn. akt P 11/07 w którym orzeczono, że art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1530, Nr 191, poz. 1954, Nr 210, poz. 2135 i Nr 236, poz. 2355, z 2005 r. Nr 167, poz. 1397 i Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 208, poz. 1534 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 95 i Nr 82, poz. 558), rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji. W uzasadnieniu tego orzeczenia Trybunał wskazał, iż po rozstrzygnięciu Trybunału termin ten powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Trybunał zwrócił bowiem uwagę, iż jak podnosi się w doktrynie i orzecznictwie, "wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do wydania decyzji" polegać może, między innymi, na: przedłożeniu przez wnioskodawcę brakujących dowodów lub złożeniu stosownego oświadczenia (o ile zaniebano uczynić tego we wniosku), rozstrzygnięciu (w rozmowie osobistej, telefonicznie, faksem lub w drodze korespondencji) z wnioskodawcami, pracodawcami (płatnikami składek), urzędami oraz innymi podmiotami wątpliwości powstałych przy analizie dokumentacji, zwłaszcza dotyczącej przebiegu zatrudnienia i wysokości zarobków, ocenie rozbieżności występujących w materiale dowodowym, uzyskaniu orzeczenia lekarza orzecznika w sprawach świadczeń, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, rachunkowym wyliczeniu wysokości świadczenia (por. wyrok SN z 8 stycznia 1991 r., sygn. akt II URN 120/90 oraz K. Antonów, M. Bartnicki, Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Komentarz, Warszawa 2007, s. 402). Jednocześnie, w przywołanym uzasadnieniu Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że uprawnienie do świadczenia rentowego, zgodnie z art. 100 ustawy o FUS, powstaje co do zasady ex lege z dniem spełnienia wszystkich ustawowo określonych przesłanek, tj. wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Faktycznie jednak świadczenie zostaje "przyznane" decyzją organu rentowego najwcześniej od dnia złożenia wniosku o ustalenie prawa do niego. Ten "piętrowy" mechanizm nabywania prawa do świadczenia z ubezpieczenia emerytalnego i rentowego sam w sobie jest krzywdzący dla ubezpieczonego. Dochodzą do tego niejasne przepisy o terminach do ustalenia i wypłaty świadczeń, które mogą być interpretowane w sposób prowadzący do zwolnienia organu rentowego od odpowiedzialności za skutki jego nieprawidłowego działania.

Wobec przywołanego poglądu Trybunału Konstytucyjnego, zasadnym jest, w ocenie Sądu Okręgowego, przyznanie ubezpieczonemu odsetek od kwoty renty wypłacanej z tytułu przyznanego prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności z pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy. Niewątpliwym jest, co zostało stwierdzone w orzeczeniu kończącym postępowanie sądowe w sprawie IV U 305/13, iż odmawiając przyznania dochodzonego świadczenia, ZUS ponosi odpowiedzialność za nieustalenie prawa do żądanej renty z tytułu niezdolności do pracy. Podkreślić bowiem należy, iż w orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 23 stycznia 2013 r. stwierdzono, iż ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy. Do tożsamyh wniosków doszli również biegli sporządzający opinie w sprawie IV U 305/13, co stało się podstawą do wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia z dnia 21 stycznia 2014 r. sygn. akt IV U 305/13 ustalającego R. K. prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy. Zgłoszenie przez organ rentowy zarzutu wadliwości orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 23 stycznia 2013 r. okazało się bowiem podstawą do wydania błędnego orzeczenia przez Komisję Lekarską ZUS z dnia 22 lutego 2013 r., co w efekcie było przyczyną wydania błędnej decyzji odmawiającej

przyznania ubezpieczonemu żadanego prawa do renty. Tym samym, powyższe stanowi okoliczność opóźniającą w przyznaniu dochodzonego świadczenia, za którą to okoliczność ZUS ponosi odpowiedzialność, w rozumieniu art. 85 ust. 1 ustawy systemowej. Na marginesie wskazać należy, iż R. K. był uprawniony do pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności z pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy począwszy od dnia 28 sierpnia 2001 r.

Odnosząc się do zarzutu sformułowanego przez organ rentowy, zgodnie z którym ubezpieczonemu nie należy się prawo do żądanych odsetek ze względu na nie zawarcie przez Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 21 stycznia 2014 r. sygn. akt IV U 305/13 stwierdzenia, iż ZUS ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia wskazać należy, zgodnie z treścią uzasadnienia do wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 czerwca 2014 r. III AUa 2204/13, że, jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 marca 2011 r. (I UZP 2/11 OSNP 2011/19-20/255, LEX nr 784338) brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Podobnie, za nietrafny określić należy argument organu rentowego dotyczący uznania otrzymania przez ZUS w dniu 25 czerwca 2014 r. zaświadczenia z Urzędu Pracy za wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Powyższe miało bowiem miejsce już po wydaniu przez Sąd Okręgowy orzeczenia z dnia 21 stycznia 2014 r. Jako aktualny bowiem również w kontekście omawianego zarzutu należy uznać powołany wyżej pogląd Trybunał Konstytucyjnego, iż po rozstrzygnięciu Trybunału w sprawie sygn. akt P 11/07 termin do wydania decyzji powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W niniejszej zaś sprawie, organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu prawa ubezpieczonego do dochodzonego świadczenia.

Data początkowa przyznania odsetek od kwoty wypłacanej z tytułu przyznanego prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności z pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy powiązana jest z dniem złożenia przez ubezpieczonego wniosku o ponowne przyznanie renty, tj. z dniem 11 stycznia 2013 r. Mając na uwadze, iż prawo renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, wskazać należy, iż złożenie przez ubezpieczonego wniosku o przyznanie dochodzonej renty na dalszy okres, stanowiło ostatni warunek konieczny do nabycia omawianego prawa. Stosownie bowiem do treści art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Skoro zatem ubezpieczony był na dzień 11 stycznia 2013 r. niezdolny do pracy w myśl art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t. j. Dz. U. z 2009 r. nr 167 poz. 1322), to ostatnim warunkiem koniecznym do uzyskania dochodzonego świadczenia było złożenie przez R. K. wniosku o ponowne przyznanie renty z tytułu częściowej niezdolności z pracy w związku z wypadkiem w drodze z pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w wyroku.